

Kurban

Kurban kesmek kimlere vacibtir

Sual: Kimler kurban keser yani kurban kesmek kimlere vacibdir?

CEVAP

Maddeler halinde bildirelim:

1. Mukim olan, akıllı, bülüğa ermiş, hür ve Müslüman erkeğin ve kadının, ihtiyaç eşyasından fazla nisap miktarı malı veya parası varsa, Kurban bayramı için niyet ederek, belli günlerde, belli bir hayvanı kurban kesmeleri **vacib** olur.

Kurban, davar [koyun, keçi], **sığır** [manda, inek, dana, öküz, boğa] veya **deveyi**, Kurban bayramının ilk üç gününde, kurban niyeti ile kesmek demektir.

Kurban, vacib vazifesini yerine getirerek sevaba kavuşmak için kesilir.

Dine göre karı kocadan hangisi zengin ise kurbanı o keser, ikisi zengin ise ikisi de keser, ikisi de fakir ise ikisi de kesmez. Fakir kurban kesmek zorunda değildir ama keserse çok sevap olur.

Kurban, dünyada vacib vazifesini yerine getirmiş olmak ve ahiretteki sevabına nail olmak için kesilir. Babanın, çocuğu için, çocuğun malından da kurban kesmesi gerekmez. Deli ile bunak, çocuk hükmündedir. Büyük çocuk ve hanımdan izinsiz, onlar adına kurban kesilmez.

2- Kurban kesmenin vacib olmasında, bayramın **üçüncü gününe** itibar olunur.

Bayramın birinci ve ikinci günü, zengin-fakir, mukim-misafir, akıllı-deli, baygın-ayık olmaya bakılmaz. **Bayramın üçüncü günü** nisaba malikse, diğer şartlar da varsa kurban kesmek **vacib** olur.

Demek ki, bayramın ikinci günü de baliğ olmayıp, üçüncü günü bülüğa erene, bayramın ilk günü fakirken üçüncü günü zengin olana, bayramın ilk günü seferiyken, üçüncü günü mukim olana, diğer şartlar da varsa, **kurban kesmek vacib** olur.

3- Bayramın ilk günü komada iken, üçüncü günü ayılanın, diğer şartlar da varsa, kurban kesmesi vacib olur. Bayramın ikinci günü bayılıp, üçüncü günü güneş battıktan sonra ayılan zengininin kurban kesmesi vacib olmaz.

4- Fakir bir kimse, bayramın birinci veya ikinci günü, bir kurban kesse, bayramın üçüncü günü zengin olsa, bir kurban daha kesmesi lazımdır. **Çünkü üstüne vacib olmadan kesmiştir.** Ancak, **Bezzaziye** gibi muteber eserlerde, sonradan gelen âlimler, "Fakir, bayramın birinci günü kurban kesse, üçüncü günü zengin olsa, tekrar kurban kesmesi gerekmez" demişlerdir.

5- Üçüncü günü zengin olacağını bilen, ilk günü kurban kesmesinde mahzur yoktur.

6- Bir zengin, bayramın birinci ve ikinci günü kurban kesmeden ölse, kurban borcu ile ölmüş olmaz.

7- Kurban bayramının üçüncü günü fakir olacağını veya sefere çıkacağını bilen kimseye, birinci günü kurban kesmek vacib olmaz. Keserse vacib olarak eda etmiş olur.

8- **Mukim iken**, bayramın birinci ve ikinci günü **sefere çıkanın**, kurban kesmesi vacib olmaz. Daha önce kesmişse, vacib sevabı alır. Kesmemişse, sefere çıktığı için borç üzerinden düşer.

9- **Mukim bir zengin**, seferdeki bir vekile kurban kestirse, vacib sevabı alır.

10- Esir iken, üçüncü günü hür olanın, diğer şartlar da varsa, kurban kesmesi vacib olur. Hür iken, bayramın üçüncü günü esir olup, güneş batana kadar esir kalanın kurban kesmesi vacib olmaz.

11- Tarlasından aldığı mahsul veya tarlanın, evin, dükkanın [atölyenin, kamyonun] bir senelik kirası, ne kadar çok olursa olsun, bir yıllık ev ihtiyacını veya aylık geliri ve aldığı maaş ve ücret, aylık ihtiyacını ve kul borcunu karşılamayan kimse, **imam-ı Muhammed'e göre fakirdir. Fetva da böyledir.**

Şeyhain'a göre zengin sayılır. Mülkü olan tarlanın ve bu demirbaş malların değeri, ihtiyacını karşılar ve nisabı da bulursa, bunun kirayı her alıfta, bir miktar ayırıp, biriktirerek fitra vermesi ve kurban keserek büyük sevaba kavuşması gerekir. Böyle bir kimse, fitra vermez ve kurban kesmezse, **imam-ı Muhammed'e göre**, günahattan kurtulur. Tarlasından hiç mahsul almayan, kiraya da veremeyen kimse ve ihtiyacından fazla malı olup da, parası bulunmayan kimse, **imam-ı Muhammed'e** uyararak, fitra vermez ve kurban kesmez. Verir ve keserse, ikinci ictihada göre, fitra ve kurban sevabına kavuşur.

Aldığı kira ile güç geçinen kişi, **nisaba** malik ise, para biriktirip, fitra vermeli ve kurban kesmelidir. Etin hepsini kavurma yapıp, birkaç ay et parasından biriktirip gelecek yılın fitra ve kurban parası olarak saklamalıdır. Böylece, fitra ve kurban sevabından mahrum kalmamalıdır. Aile efradı çok olup güç geçinenin, kurbanın etini evinde bırakması müstehaptır. Birden çok evi olan erkeğin, nisaptan düşürecek kadar borcu yoksa, kurban kesmesi gerekir.

Sual: Akıl baliğ olma yaşı kaçtır? **13 yaşındaki oğluma** kurban düşer mi?

CEVAP

Kızlar 9 yaşında, erkekler 12 yaşında bülüğa erebilirler. Bazıları gecikebilir. 15 yaşını geçtiği halde ergenliğe ermezse artık o **ergen** kabul edilir.

Bülüğa ermişse ve 96 gram altın veya o kadar parası varsa, **kurban kesmesi** gerekir. Bülüğa ermemişse zengin de olsa kurban kesmez.

Sual: Annem zengin ama şuursuzdur. Kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Şuuru yerinde iken kes derse, kesersiniz. Bilmiyorsa kesilmez.

Sual: Zekât nisabına ulaşmış altınları olan çocukların kurbanlarını babaları mı keser?

CEVAP

Büluğa ermemiş olan çocuğa, zengin de olsa, kurban kesmek vacib olmaz. Babasının da, zengin çocuğu için kesmesi gerekmez.

Sual: İlmihal'de (Kurban bayramının üçüncü günü fakir olacağını veya sefere çıkacağını bilen kimseye, birinci günü kurban kesmek vacib olmaz. Üçüncü günü zengin olacağını bilen, kurban kesmesi, Zilhiccenin onuncu günü, yani bayramın birinci günü fecr vaktinde **vacib** olur) deniyor. Hemen devamla yine (Bayramın birinci günü zengin veya fakir ve mukim veya misafir olmasına bakılmaz) deniyor. İlk ifadedeki (..fecd vaktinde vacib olur) ne demek?

CEVAP

(Keserse vacib sevabı alır) demektir.

Sual: Zengin ailenin fakir oğlunun da kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Hayır, zengin olan keser. Ana babanın zenginliği, oğlunun kurban kesmesini gerektirmez.

Sual: Elinde mevcut birikmiş parası olmayıp da, **evi, arabası olan kimsenin**, kurban kesmesi gerekir mi?

Cevap: İhtiyacı olan eşyadan ve borçlarından fazla olarak, zekât nisabı kadar malı, parası bulunan her Müslümanın, **fitra vermesi ve kurban kesmesi vacip olur**. Fitra ve kurban nisabına malik olana zengin denir. Bunun zekât alması haram olur.

İhtiyaç eşyası demek, kıymetleri ne kadar çok olursa olsun, bir ev, bir aylık yiyecek, her yıl üç kat elbise, çamaşır, evde kullanılan eşya ve aletler, binecek vasıtası, meslek kitapları ve ödeyeceği borçlarıdır. Bu eşyanın mevcut olması şart değildir. Eğer mevcut iseler, **zekât, fitra ve kurban** için **nisap** hesabına katılmazlar. Ticaret için olmayan, ihtiyacından artan eşya, kiradaki evler, evindeki süs eşyası, yere serili olmayan halılar, kullanılmayan fazla ev eşyası, sanat ve ticaret aletleri, burada ihtiyaç eşyası sayılmaz. Bunlar fitra ve kurban için, nisap hesabına katılır. Oturduğu ev büyük ise, ihtiyacından fazla, kullanılmayan odaların nisaba katılmaması sahihtir.

Köyde, çölde, şehirde mukim olan, akıllı, baliğ, hür ve Müslüman erkek ve kadının, ihtiyacından fazla nisap miktarı malı veya parası varsa, kurban bayramı için niyet ederek, belli günlerde, belli bir hayvanı kesmeleri vacip olur. **Şeyhain**'e göre, babasının, zengin çocuğu için de çocuğun malından kesmesi lazımdır. Etini bu çocuktan başkası yiyemez. Çocuktan artan et satılıp, parası ile

çocuğa, elbise gibi, devamlı kullanılabilecek şeyler alınır. Fakat fetva imâm-ı Muhammed'in ictihadına göredir. Buna göre, babanın çocuğu için kendi malından da, çocuğun malından da kesmesi vacip değildir.

Kurbanlık hayvanın şartları

Kurban edilecek hayvanda, aranan şartlar şunlardır:

1- Kurban olacak hayvanın; **koyun, keçi, sığır, manda** ve **deve** cinsinden olması lazımdır. Başka cins hayvandan kurban olmaz.

Koyunun ve keçinin kurban olabilmesi için; en az **1 yaşını bitirip** 2'ye girmiş olması gerekir.

Sığır ve mandanın, en az **2 yaşını bitirip** 3 yaşına girmiş olması gerekir.

Devenin ise, en az **5 yaşını bitirip** 6'ya girmiş olması gerekir.

Koyun ve keçi, ancak **1 kişi** için kesilebilir. Deve, sığır ve manda ise, **7 kişi** için de kesilebilir.

2- Hayvanın; kurban olmasına mani bir kusurunun bulunmaması. **Kör, topal, çok zayıf, hasta; kulağı, kuyruğu, memesi** veya **dili kesik; dişlerinin tamamı** veya **çoğu dökülmüş olan hayvandan kurban olmaz.**

3- Kurbanın; zamanında kesilmesi gerekir. Kurban kesmenin **ilk vakti**; kurban bayramının birinci günü, güneş doğduktan sonra, iki rekât bayram namazı kılacak ve bayramın hutbesini okuyacak kadar zaman geçdikten sonra başlar ve **bayramın üçüncü günü, güneşin batışına kadar devam eder.** Gece vakti, kurban kesmek mekruhtur.

4- Niyet etmek. Niyet; kurban kesileceği zaman getirilebildiği gibi, daha önce de getirilebilir. Kurbanı keserken:

"Allahümma hâza minke ve ileyke fetekabbel minnî kema tekabbelte min seydidina Muhammedin nebiyyike ve İbrahime halîlike" demek sünnettir.

Kurban etini veya derisini satmak caiz değildir. Kesen kimse, adak olmayan kurbanın etinden yiyebilir, ailesine ve hatta zenginlere de verebilir.

Kurban kesme zamanı

Sual: Kurban ne zamana kadar kesilebilir?

CEVAP

Maddeler hâlinde bildirelim:

1- **Kurban**, bayramın **ilk günü** bayram namazından itibaren **üçüncü günü**, güneş batıncaya kadar kesilir. Cuma kılınmayan küçük köylerde, fecirden sonra, bayram namazından önce de kesilebilir. Gece kurban kesmek, caizse de mekruhtur. **Şafii'de, bayramın dördüncü günü de, kesilebilir.**

2- **Nafile, akika** ve **adak hayvanı**, her zaman kesilebilir, ama bayramda kesilmesi iyi olur.

3- Bayram, cumaya rastlarsa da, yine kurban, bayram namazı kılındıktan sonra kesilir.

4- Kurban Bayramı'nın üçüncü günü fakir olacağını veya sefere çıkacağını bilene, bayramın birinci ve ikinci günü kurban kesmek vacib değilse de, keserse vacib olarak eda etmiş olur.

5- Fakir, bayramın ilk günü kurban kestikten sonra, 3. günü zengin olsa, iade gerekmez. Vacib yerine gelmiş olur. 3. günü zengin olacağını bilen de, ilk günü kurban kesmesi caizdir.

Sual: Gece kurban kesmek caiz midir?

CEVAP Mekruhtur. İhtiyaç veya zaruret olmadan kesilmez. Gündüz kesme imkanı bulunamamışsa, ertesi günü kesme imkanı da yoksa gece kesmek caiz olur.

Kurban, üçüncü günü akşam ezanına kadar kesilir. Daha sonra kesilmez. Bu vakte kadar herhangi bir sebeple kesilememiş olan kurbanı kesebilmek için **Şafii mezhebi taklit edilerek gece veya ertesi gün yani dördüncü gün de kesilebilir.** Böyle durumlarda mekruh da olmaz. Ancak, bir ihtiyaç olmadan **Şafii** mezhebi taklit edilemez.

Sual: Kurbanlık hayvanlar, **bayram namazı kılınmadan önce** kesilebilir mi?

Cevap: Kurbanlarını şehirde kesenlere, **bayram namazından sonra kesmek** vacib olur. Bayram namazdan evvel kesmeleri **caiz değildir.** Üçüncü günü güneş batıncaya kadar kesebilirler. **Köylerde oturanlar, kurbanlık hayvanlarını fecirden sonra,** bayram namazından önce de kesebilirler. Bayramın ikinci günü kesmek ise, ihtiyatlı olur.

Kurban kesmede zenginliğin ölçüsü

Sual: Kurban kesmede zenginliğin ölçüsü nedir?

CEVAP

Maddeler halinde bildirelim:

1- **Fitra** ve **kurban nisabı**na malik olana **zengin** denir. Bunun fitra vermesi vacib olur. Mükellef ise, yani **akıl, baliğ ve mukim ise,** yalnız kendisi için kurban kesmek de vacib olur. Bunun zekât alması haram olur ve fakir olan kadın mahrem akrabasına ve çalışamayan fakir erkek akrabasına yardım etmesi **vacib olur.**

2- **Miras ve mehir malları, nisap hesabı**na katılır. Nisap miktarı malı teslim aldıktan bir yıl sonra yalnız o yılın zekâtı verilir.

3- **İhtiyacı olan eşyadan ve borçlarından fazla olarak**, zekât nisabı kadar malı veya parası bulunan her hür müslümanın kurban kesmesi vacibdir. Kurban nisabı ve eşyanın kıymeti, altın ve gümüş ile tespit edilir.

4- Kurban nisabı hesabına katılacak malın, **ticaret için olması şart olmadığı gibi, elinde bir yıl kalmış olması da lazım değildir**. Borçlar alacaklardan ve mevcut maldan çıkarılır. Kalan alacaklar, zekâtta olduğu gibi, kurban nisabına dahil edilir.

5- **İhtiyaç eşyaları** kurban nisabına dahil edilmez. **İhtiyaç eşyası demek**, kıymetleri ne kadar çok olursa olsun, **bir ev, bir aylık yiyecek, her yıl evdeki 3 kat elbise, çamaşır, evde kullanılan eşya ve aletler, binecek vasıtası, meslek kitapları ve ödeyeceği borçlarıdır**. Bu eşyanın mevcut olması şart değildir. Eğer mevcut iseler, zekât, fitra ve kurban için nisap hesabına katılmazlar.

6- Ticaret için olmayan, ihtiyacından artan eşya, **kiradaki evler, evindeki süs eşyası, yere serili olmayan halılar, kullanılmayan fazla ev eşyası, sanat ve ticaret aletleri, burada ihtiyaç eşyası sayılmaz**. Yani, bunlar kurban nisabına dahil edilir. Hepsi hesaplanınca **96 gr altın** değerinde olursa, böyle kimsenin kurban kesmesi vacib olur. Oturduğu ev büyük olsa, ihtiyacından fazla, kullanılmayan odaları olsa, nisaba katılmaz.

7- Kadınların, **altın ve gümüş olan ziynetleri** zekât ve kurban **nisabına katılır. İnci, mercan, pırlanta, zümrüt gibi ziynet eşyaları ise, sadece kurban nisabına katılır, zekât nisabına katılmaz**.

8- Bilgisayar, telefon, tabanca, teyp, kaset, CD, DVD, saat, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, temizlik robotu, kıymetli dini levha, avize gibi ev eşyaları, kullanıldıkları için **kurban nisabına dâhil edilmez**. Hiç kullanılmayıp kenarda duran eski, yeni ev eşyaları, kapacak nisaba dahil edilir.

9- Nisap değerinde Mushafı, hadis, fıkıh ve diğer ilim kitapları bulunan kişi, bunları okuyorsa, nisaba dahil etmez. Okumuyorsa, okumayı bilmiyorsa, dahil eder.

10- Evde kullanılmayan eşyalar nisabın üzerinde olursa, kurban kesmek vacib olur. Mesela **çeyiz olarak alınan eşyalar, kimin ise, o kurban keser**. Baba, çeyiz olarak aldığı halde, kızına **hediye etmemişse**, çeyiz hâlâ babanın malıdır. Babanın kurban kesmesi gerekir. **Hediye etmişse**, kızının kesmesi gerekir. Çeyiz, nisabı buluyorsa böyledir.

11- Her yıl evdeki 3 kat elbise **ihtiyaç eşyasıdır**. Fazlası eski de olsa nisaba dahil edilir. Kullanılmayan eski ev eşyaları, kapacak da, kurban nisabına dahil edilir. (Üç kat elbise demek, üç ceket, üç pantolon, bir palto, üç gömlek, üç atlet, üç don ve bir kazak demektir. Bundan fazla olanlar kurban nisabına katılır.)

12- Bir evi olan evli kadın, **İmam-ı a'zam ve İmam-ı Ebu Yusuf'a göre zengin** sayılır, içinde otursa da, oturmasa da, kurban kesmesi gerekir. Bir evi olan erkek zengin sayılmaz; ama evli hanım için ev, nafakadan değildir. Kocasını, onu bir ev bulup

oturtmaya mecburdur. Parası varsa **İmam-ı a'zamla imam-ı Ebu Yusuf'a göre kurban keser. İmam-ı Muhammed'e göre ise**, bir evi olan kadının, **kurban kesmesi gerekmez. Fetva da böyledir.** Yani keserse vacib sevabı alır, kesmezse günaha girmiş olmaz. Kadının kocası yoksa, oturduğu evi nafakadan sayılır. **İmam-ı a'zamla imam-ı Ebu Yusuf'a göre** de kurban kesmesi gerekmez.

13- Bir kimsenin, biri kışlık biri de yazlık olmak üzere iki evi olsa, yazın yazlıkta, kışın öteki evde otursa, bunlar iki ayrı ev hükmünde sayılmaz. **Kurban kesmek vacib olmaz.** (Hindiyye)

Şüpheli alacaklar

Sual: Ne zaman verileceği belli olmayan nisabın çok üstünde alacağı olan, borcu da yoksa, bu alacağını nisap hesabına katacak mı, zekâtını verecek mi, kurban kesecek mi?

CEVAP

Senetli veya inkâr edilmeyen alacaklar, iflas edende ve fakirde de olsa, nisaba katılır. Ele geçince, geçmiş yılların zekâtı da verilir. Eğer kurban kesecek kadar parası varsa, kurban da keser.

İbni Âbidin hazretleri buyuruyor ki:

Şirkette çok malı olup da alamayanın, kurban kesecek kadar parası, malı varsa, keser.

Sual: Reklam şirketim var. Sipariş üzerine reklam hazırlıyor, film çeviriyor, tercüme yapıyor, web sitesi hazırlıyoruz. Bunlarda yapacağımız iş ve iş sonunda alacağımız bedel anlaşmada yazılı. Bu bedeli zekât ve kurban nisabına dahil edecek miyim?

CEVAP

Hayır. Ancak **anlaşmasını yaptığınız işi veya hizmeti yapıp teslim ettikten sonra alacak tahakkuk eder.** Bu tahakkuk eden miktarı zekât ve kurban nisabına dahil edersiniz. **İş teslim edilmeden böyle alacaklar nisaba dahil edilmez.**

Sual: Kurban nisabı 96 gr. ama neden bazıları 80 gr. diyor? 80 gr olursa altınlarım nisap miktarını buluyor. Şimdi kurban bana vacib mi oluyor?

CEVAP

Nakli esas almadıkları için yanlış konuşuyorlar. Borçlarınızı düştükten sonra nisap miktarı 96 gramı bulunca kurban size vacib olur.

Kurbanın kesildiği günler

Sual: Kurban edilecek hayvanı, Kurban Bayramından önce veya sonra kesince de kurban kesilmiş olur mu?

Cevap: Kurban, **Zilhicce ayının onuncu günü** bayram namazından sonra başlayıp, **on ikinci günü güneş batıncaya kadar devam eden üç gün** ve aralarındaki iki gecede kesilen deve, sığır, koyun veya keçidir. Bildirilen bu üç günden önce veya sonra kesilen hayvan, kurban olmaz. Bir deveyi veya sığırı yedi kişiye kadar birkaç kimse ortaklaşa kesebilir. Koyun ve keçiyi bir kişi kesebilir. Kadın da, kendi kurbanını ve vekil olarak başkasının kurbanını kesebilir.

Kurban kesmede üçüncü gün

Sual: Bir fakir, kurban bayramının üçüncü günü zengin olsa veya bir zengin üçüncü günü fakirleşse yahut ölse kurban kesmek vacib olur mu?

CEVAP

Fakirlik, zenginlik ve ölüm için, vaktin sonuna itibar edilir; bayramın başında zenginken üçüncü günü fakirleşse veya ölse, o kimsenin üzerine kurban vacib olmaz. Üçüncü günü zengin olana da, kurban kesmek vacib olur. (Dürer ve gurer)

KURBAN ve VEKÂLET

Sual: Kurban satın almak için, umumi vekil olan kimse, bir başkasına, o da bir başkasına umumi vekâlet verebilir mi?

CEVAP

İlmihal'de, İbni Abidin'den alarak deniyor ki:

Vekil, sahibinin izniyle başkasını vekil yapabilir. Kurban satın almaya vekil olan başkasını, bu da başkasını vekil edip, sonuncu vekil satın alsa, sahibi izin verirse caiz olur. (Redd-ül-muhtar)

Demek ki, **umumi vekil** edilince, zincirleme vekâlet verilebiliyor. **Umumi vekil olmayınca**, sonuncu vekilin, vekâlet verenden izin alması gerekiyor; ama **umumi vekâlet verilince**, otomatik olarak sonuncuya izin verilmiş oluyor. Bu incelik bilinmeyince, vekâlet sahih olmaz sanılıyor. Böyle yanlış düşünenlere itibar etmemelidir.

Sual: 7 kişiyiz. Keseceğimiz kurbanı paylaştırmamızın kolay bir yolu var mı?

CEVAP

Kolay yolu var. Ortaklar ilk size vekalet verirken, **Bayram kurbanımı kesmeye, kestirmeye** (derisini istediğin yere vermeye) **ve etini pay etmeye seni umumi vekil ettim** denirse, çok iyi olur. **Yedi ortağa (adalet ölçülerine uyularak) göz kararı ile de verilebilir. Ancak ortaklara (et, kemik ve ciğer) paylarını verirken/ayırırken adaleti gözetmelidir. Tartı ile vermek en uygundur.**

Sual: Biri adak hayvanı, biri akika, biri de bayram kurbanı kesmem için bana vekalet verdi. Alacağım ineğe bunları da ortak etmem caiz midir?

CEVAP

Evet caizdir.

Sual: Kurban vekaletimi verdiğim kişi, 3 defa "kabul ettim" demesi mi lazım?

CEVAP

Hayır, bir kere demek yeter. Başını sallaması da yeter veya itiraz etmemesi kabul etmesi demektir.

Sual: 7 kişi, vacib kurbanlarını, almaya, aldırmaya, kesmeye kestirmeye, eti pay etmeye Veli'yi umumi vekil etse; bu 7 kişiden **birinin vekaleti vacib değil de Adak olsa**, bu kesilen tosunun eti, fakirlerle birlikte zenginlere de verilmiş olsa, ne olur?

CEVAP

Adak olan payı fakirlere vermesi gerekir. Zenginlere yedirirse yedirdiği kadarını tazmin etmesi gerekir. O kadar et alıp fakirlere vermesi gerekir. Kurban zarar gelmez.

Sual: Bir kimse vatan-ı aslisinin dışında, mesela İzmirli biri Bursa'da birine vekalet verip orada kestirebilir mi?

CEVAP

Evet kestirebilir, **kendisi mukim ise vacib sevabı alır**, kendisi seferi ise nafile sevabı alır.

Sual: Almanya'dan kurbanın parasını Türkiye'ye memleketime gönderdim. Onlar da kurbanlık hayvanı alıp yoksul müslüman bir aileye vermişler. Tabii bu kurban benim ismime kesiliyor, yaptığımız bu iş caiz midir?

CEVAP

Kurban vekalet verenin adına kesiliyorsa, eti kime verilirse verilsin kurban sahihtir. Kesilmeyip canlı bir hayvan birine hediye edilirse, kurban olmaz, hayvan hediye edilmiş olur. **Adınıza kurban diye kesilmişse sahih olur.**

Sual: Bazı sebeplerden dolayı vekaleti verirken gerçek isim verilmeyip **takma bir isim verilebilir mi?**

CEVAP

Evet takma isim de verilebilir. Çünkü Allahü teâlâ onu kimin verdiğini bilmektedir.

Sual: Kurban vekaleti verirken: "**Benim kurbanımı al, kes, dağıt, bu görevi sana veriyorum**" denilmiş, **umumi vekalet** kelimesi kullanılmamış. Vekil edilen kişi de ben senin kurban işini hallettireceğim demiş, o da tamam istediğin gibi yap demiş. Bu durumda umumi vekil olmuş sayılır mı?

CEVAP

Evet, **umumi vekil** olmuş demektir.

Sual: Bir dernekte kurban vekaleti alıyoruz. Bazı kimselere, **(Kurbanını almaya, kesmeye kestirmeye bana vekalet verdin mi?)** diyoruz. Sadece evet diyorlar. O cümleyi tekrar etmiyorlar. Böyle bir vekalet sahii olur mu?

CEVAP

Sahii olur.

Sual: Ailece kurbanlarımızı hep vekaletle memlekette kestiriyoruz. Bazı kimseler aklımızı karıştırdılar. Bir kaza geçirmiştim. "Bak kurbanınızın kesildiğini bile görmediniz. Kurban belaları def eder. Sizin ki belki de kabul olmadı. Bu sene kurbanınızın kanını görün, kendi elinizle alın kestirin" dediler. Acaba **kurbanı görmek, keserken başında bulunmak şart mıdır?**

CEVAP

Öyle bir şart yok. Kurbanın kanını görmeyince kurban kabul olmaz diye bir şey yok. **Vekil, asıl gibidir.** İmkan olursa, kurbanın başında bulunmak iyi olur.

Sual: Almanya'da çalışıyorum ve kurbanımı Türkiye'deki ablama göndermek için ne yapmam gerekiyor?

CEVAP

Ablanıza bir kurban parası gönderirsiniz. **(Benim adıma bir kurban almaya, etini ve derisini istediğin yere vermeye seni umumi vekil ettim)** dersiniz. O da bir kurbanlık aldırır, istediğine kestirir. Etini de dilediği gibi yer. İsterse başkasına da verebilir.

Sual: Bir kişi kurban vekaleti verdi, fakat parasını eksik verdi. 100 lirayı sonra vereceğim dedi, veremedi. Başka 2 arkadaş 100 lirayı verdi. Bunu götürüp verdik bu oldu mu?

CEVAP

Evet. **Kurban vekaleti verenin para verme şartı yoktur.** Eğer gücünüz yetiyorsa, kesecek paranız varsa, o kişiden hiç para almanız da onun kurbanı sahii olur.

Sual: Zengin, seferde iken, kurbanını vekile kestirse, adak olur mu?

CEVAP

Hayır. **Nafile olur.**

Sual: Birine, (Benim için bir kurban al, kes) dedim. Alıp kesmiş. (Alacağımı da hediye ettim) dedi. **Kurban sahii oldu mu?**

CEVAP

Evet.

Sual: Birine (Bana bir koyun getir. Fakat bayramdan önce getirme! Bakacak yerim yok) dedim. O da, ben yok iken, bayramdan önce eve bırakıp gitmiş. Koyun gece ölmüş. Bu koyunu kim öder?

CEVAP

Alışveriş tahakkuk etmemiştir. Siz ödemezsiniz.

Sual: Zengin, bayramın ilk günü, kurbanını kesmek üzere birine verse, vekil de kesmese, bayram da geçmiş olsa ne yapmak gerekir?

CEVAP

Bu hayvanı tasadduk gerekir. Hayvan alınmamışsa bedeli altın olarak yine bir **fakire verilir**. Böylece borçtan kurtulmak mümkün olur ise de, kurban sevabına kavuşamazlar.

Sual: Eşimden **vekâlet** almadan, onun adına vacib kurban kesmesi için, bir arkadaşına vekâlet verdim. Sonra hanımdan vekâlet aldım. Böyle yapmam sahih oldu mu?

CEVAP

Sonra **eşiniz bunu kabul etmişse sahih olur.**

Birini vekil yapmak, îcâb ve kabul ile olur. Yani, (Seni vekil yaptım) ve (Kabul ettim) sözleri veya yazıları ile olur. Vekil, **cevap** vermeden, işi yapmaya başlasa, kabul etmiş olur. İş habersiz yapıldıktan sonra, sahibinin, izin verdim demesi ile de, vekil etmiş olur.

Kurban için vekalet nasıl verilir?

Sual: Kurban için vekâlet nasıl verilir?

CEVAP

Maddeler hâlinde bildirelim:

1- Kurbanı başkasına kestirirken, kalben niyet edip, **(Allah rızası için bayram kurbanımı kesmeye seni vekil ettim)** demek yeterlidir. Kurbanı başkası alıp başkası kesecekse, **(Bayram kurbanımı almaya, aldırmaya, kesmeye ve kestirmeye seni umumi vekil ettim)** der. Yahut kısaca, **(Kurban işimi hâletmek için seni umumi vekil ettim)** demek de yetiştir.

2- Bir kimse, kendisine kurban kesmesi vacib olmasa da, vekil, vacib diye kesse, kurban yine nafîle olarak sahih olur. **Adak, akika veya nâfile kurban**, yanlışlıkla vacib diye kesilse mahzuru olmaz.

3- Kurban kesmeye vekil olan, sahibinden ayrıca izin almadıkça veya umumi vekil edilmedikçe, başkasını kendine vekil yapamaz. **Umumi vekil** ise başkasını, o da bir başkasını vekil yapabilir.

4- Vekâleten kurban kesene, kimi çok, kimi az para verebilir. **Vekil**, vekâlet aldığı kimseler adına kurban keser veya başkasına da kestirebilir. Daha sonra vekil, ondan para ister veya istemez, kendi verebilir. İki kurbanı yetecek para veren için de, iki kurban alır veya ona iki hisse verir. Yahut iyisinden bir kurban alır, çünkü **umumi vekil**, tam yetkilidir.

5- **Birden çok kişiye vekâlet vermek sahihtir.** Bir işe vekil olan iki kişiden biri, tek başına yetkili olamaz. Ancak **emaneti vermede, borcu ödemede, kurban kesme** gibi işlerde, biri tek başına yetkili olabilir, çünkü bu işlerde vekillerden birinin, diğerinin görüşünü sorması gerekmez. Bir kimse, kurbanını kesmek üzere 4 kişiye vekâlet verse, bu vekillerden biri kesince, ötekilerin görüşünü almaya ihtiyaç yoktur. **Kurban, dinimize uygun kesilmiş olur.**

6- Bir kimse birine, **(Kurban işimi hallet)** dese, ona para vermese bile **vekâlet** vermiş olur. O kişi de bir hayvan alıp kesebilir.

7- Bir kimsenin kendi hayvanını başkası adına kesmesinin caiz olması için, bu kimsenin, kendi hayvanını başkasına veya onun vekiline hediye etmesi, onların da teslim alması, sonra bunu vekil ederek geri verip kestirmeleri gerekir.

8- Başkasının hayvanını ondan habersiz, **onun için kurban etmek caizdir.**

9- Vekâlet almadan, hanımının adına vacib kurban kesen bir kimse, daha sonra hanımına anlatsa, o da razı olsa, kurban sahih olur.

10- Başkasının hayvanını, ondan izinsiz, kendi için kurban eden, sonra kıymetini öderse, caiz olur. Sahibi kıymetini kabul etmeyip, kesilmiş hayvanı alırsa, sahibi için kurban edilmiş olur.

11- Üzerinde birçok kimsenin vekaleti bulunan kimse, herhangi bir mazeretle bayramın üçüncü günü de kesememişse, **Safii**'yi taklit edip dördüncü günü de kesebilir.

12- Kurbanda kanın akması yeter, etin dağıtılması şart değildir. Kan akıtılmakla vacib olan kurban kesilmiş olur. Eğer eti de uygun yerlere verirse daha çok sevab olur. Etin **üçte birini** evde bırakmak, **üçte birini** komşulara, **gerisini** fakirlere vermek müstehabdır. Hepsini fakirlere vermek veya hepsini evde bırakmak da caizdir.

13- **Derisi namaz kılan fakire verilir.** Ne olduğu bilinmeyen kimselere verilmez. Veya evde kullanılır. Yahut devamlı kullanılacak bir şey karşılığı verilir. Tüklenen bir şey veya para karşılığı satılmaz. Derisi, eti satılırsa, parası fakire sadaka verilir.

Sual: Kurbanını hayır kurumuna hediye etmek isteyen kimse nasıl **vekalet** verir?

CEVAP

Kurbanını, bir hayır kurumuna hediye etmek isteyen kimse, kurban parasını, bu işle vazifeli kimseye teslim ederken, **Allah rızası için bayram kurbanımı almaya**

aldırmaya, kesmeye ve kestirmeye ve etini ve derisini dilediğine vermeye seni umumi vekil ettim demelidir.

Vekalet, mektupla, faksla, e-maile veya telefonla da verilir. Kurban parası, önceden verilebildiği gibi, daha sonra da gönderilebilir. **Vazifeli kimse**, satın aldığı kurbanı bir numara bağlar. Bu numarayı ve kurban sahibinin ismini deftere yazar. Kesilirken sahiplerinin ismini söyleyerek kasapları vekil eder. **Ancak böyle kesilen kurbanlar sahih olur.**

Kurbanda vekil

Sual: İbni Âbidin'de, **(Kurban satın almaya vekil olan, başkasını, bu da başkasını vekil edip, sonuncu vekil satın alsa, sahibi izin verirse caiz olur)** deniyor. Buna göre, vakfa vekâlet yoluyla kestirilen kurbanlar sahih olmaz. Bazı dernek ve vakıfların yaptığı yanlış olmuyor mu?

CEVAP

Doğrusunu açıklayalım:

Vakfın yetkilisine vekâlet veren, sadece satın almaya vekil etmiyor. **Kurbanı almaya, aldırmaya, kesmeye, kestirmeye, etini ve derisini dilediği gibi tasarruf etmeye umumi vekil ediyor.** Vekil eden zaten sonuncu vekile de izin vermiş oluyor. Ayrıca izin almak gerekmiyor.

Kasaba vekâlet

Sual: Kurbanı kasaba götürüp, **(Bunu kes!)** demekle vekâlet verilmiş olur mu?

CEVAP

Evet, olur. Bunun gibi, bir kimse birine, **(Kurban işimi hâlet!)** dese, **vekâlet** vermiş olur. **Vekil**, bir hayvan alıp kesebilir. **(Kurbanı almaya aldırmaya, kesmeye kestirmeye, etini dilediğin gibi tasarruf etmeye seni umumi vekil ettim)** demek şart değildir. Denirse daha iyi olur.

Sual: Birine kurbanlık hayvanı satın alıp kesmesi için, **(Benim kurban işini hallet)** dense, vekâlet verilmiş olur mu? O kimse, satın alıyor, kesiyor ve etini bize getiriyor. Bu kurbanlık sahih oluyor mu?

CEVAP

Evet, öyle söylemekle **vekâlet** verilmiş olur. Vekil, onun adına bir hayvan alıp kesebilir. Hattâ para almasa da, kurban dine uygun kesilmiş olur. **(Kurbanı almaya aldırmaya, kesmeye kestirmeye, etini dilediğin gibi tasarruf etmeye seni umumi vekil ettim)** demek şart değildir. Denirse daha güzel olur. Denmese de kurban yine sahih olur.

Topluca kurban alınıp kesilirken

Sual: Kurbanların vekâlet yoluyla topluca kesileceği yerlerde, kurbanları satın alırken, kurban sahipleri adına satın almak şart mıdır?

CEVAP

Şart değildir. Bu lüzumsuz bir iş olur. Kurban satın alınırken, mesela **(Bayram günü kesmesi vacib olan kurbanı almaya)** diye niyet etmeli. Adaksa, akikaysa, nafileyse, ona göre niyet etmelidir. Artık keserken, tekrar niyet etmek şart değildir. Satın alırken, hiç niyet etmese de olur; fakat **kesecek olanı vekil ederken niyet etmelidir**. İkisinden biri yeter.

Sual: Toplu olarak kurbanlıkları satın alan kimsenin, kesim yapılmadan önce, kesim yaptıracak kimseye birer birer satış yapması gerekir mi?

CEVAP

Hayır, gerekmez. Bu da yukarıdaki gibi lüzumsuzdur. **Vekil** asıl gibidir. Vekil, vekâlet verenden para alsada, almasada, onun adına kurban keserse, kurban sahih olur. Mutlaka para alması da lazım değildir. Vekil, hayvanları kesene, vekâlet vererek kestirebilir. Hepsi bu kadardır; ama şöyle yapılsa da olur:

Görevli, satın aldığı kurbanlara birer numara bağlar. **Vekil** asıl gibi olduğu için, deftere yazdığı her numaraya bir kurban sahibinin ismini yazar. **Her numaralı hayvan kesilirken, sahiplerinin ismini söyleyerek kasapları vekil eder**. Yahut numara yazılı kâğıdı kasaplara verir, bunları bu şahıslar adına kesmeye seni vekil ettim diyebilir. Kesene kurbanı satmak lüzumsuz bir iştir. Asıl gibi olan **vekil**, zaten bunları satın almıştır. Tekrar birilerine satması gerekmez. Satın aldığı hayvanları kestirmesi yeter.

ADAK

Sual: Adak denilince her zaman kesilebiliyor da, kurban denilince niye bayramdan başka günde kesilmiyor? Bu koyunu Şaban ayında keseceğim diyenin Şaban ayında mı kesmesi gerekir?

CEVAP

Hayır, Şaban ayında kesmesi gerekmez; ama kurban denilirse kurban bayramında kesmesi gerekir. Çünkü İbni Abidin hazretleri buyuruyor ki:

Kurban, dinimizin bildirdiği özel bir vakitte kesilen hayvanın adıdır, onda vakti kaldırmak söz konusu olmaz. O hâlde **(Şu hayvanı kurban edeceğim)** diye adadığı takdirde, onu o vakitte, yani bayram günü kesmesi gerekir. Yoksa adağını yerine

getirmiş olmaz; çünkü kurban kesim günleri geçtikten sonra, artık ona kurban denilemez. **Kurban vakti çıktıktan sonra onu canlı olarak bir fakire tasadduk eder;** ama bunun aksine, **falan vakitte [mesela Şaban ayında] bir koyun kesilmesini adasa, vakti zikretmesi geçersizdir. İsteddiği ayda kesebilir.**

Bundan dolayı **Hanefi âlimleri**, adakta yer ve zamanın tayinini geçersiz saymışlardır. [Mesela Cuma günü Sultanahmet'teki bir fakire bir altın sadaka vereceğim dese, başka gün başka yerdeki fakire bir altın verebilir.] Ama **kurban** bunun aksinedir; çünkü vakit, kurbanın mefhumundan bir parçadır. O zaman kurbanda vakte itibar etmek gerekir.]

Biri bir **hedy kurbanı** adasa, durum farklı olur. **Hedy**, Harem-i şerifte kesilmek üzere gönderilen kurbanın ismidir. **Kurban** ise, bayram günlerinde kesilen hayvanın ismidir. Eğer **hedy** Harem-i şerifte kesilmezse hedy ismi; kurban, bayram günlerinde kesilmezse, kesilen o hayvanda kurban ismi bulunmamış olur; çünkü fakihler demiştir ki, bu kimsenin bu adaktan kurtulması için onu ancak haremde kesmesi ve tasadduk etmesi gerekir.

Eğer bir kimse Mekke'nin fakirlerine verilmek üzere bir miktar para adanmış olsa, o kimse Mekke fakirlerinden başkasına da onu tasadduk edebilir. **Hedy**, kurbanı Mekke'ye hediye edilen, orada kesilip tasadduk edilen hayvana denilir. O zaman yer, bunun mefhumunun bir parçası olmuş olur. Zamanın kurbanın bir parçası olması gibi. Hedy olarak adadığı bir hayvanı Mekke dışında kesip tasadduk etse, adadığını yerine getirmiş olmaz.

Mekke'de para sadaka vermeyi adamak bunun aksinedir; çünkü yer, para mefhumunun bir parçası değildir. İster Mekke'de tasadduk etsin, ister başka yerde. **Hedy bunun aksinedir.** Harem-i şerifte kesilmesi gerekir. Kurban denilince de hayvanı kurban kesmek gerekir. (Redd-ül-muhtar)

Adak kurban

Bir kimse; kurban bayramında **kurban kesmeyi adarsa**, artık onun kurban kesmesi **farz** olur, kesmezse günahkar olur.

Adak kesen kimse; farz olan kurbanın etini yiyemez, bakmakla mükellef olduğu kimselere ve zenginlere yediremez.

Derisi dahil tamamını fakirlere vermesi gerekir. **Ne farz ne de sünnet olan kurbanın hiçbir şeyi satılmaz.** Fakir kimse, kendisine verilen kurban etini satabilir, fakat zengin satamaz.

Memleketinde kurban kesmek

Sual: Birçok insan Kurban bayramlarında memleketine gidip kurban kesiyor. Bunlar yaşadıkları şehre yerleşmeye niyet etmişse ve bayram vesilesiyle gittikleri memleketlerinde kurban kesseler, vacib olan kurban borcundan kurtulur mu?

CEVAP

Sefere gidene, kurban vacib olmuyor. Kesmesi iyi olur. Kesme de günah olmaz.

Başka şehirdekine kurban kestirmek

Sual: Vatan-ı aslimiz İstanbul. Hanımım nisab miktarı mala sahip olduğu için kurban kesmesi vacib. Bayramda Tekirdağ'a gidiyoruz. Tekirdağ'da birine kurban için vekâlet verdik; fakat Tekirdağ'da seferi oluyoruz. Vacib sevabı almak için ne yapmak gerekir?

CEVAP

Tekirdağ'da kurban kesilirken İstanbul'da bulunursanız, yani **mukim** olursanız kurban vacib olur. **Telefonla öğrenirsiniz**. Kestik derlerse buradan hareket edersiniz.

Şafii'de kurban

Sual: Şafii'de, ailenin geçimini sağlayan kişi kurban kesse, diğer ev halkı kesmeyebilir mi?

CEVAP

Bir ev halkı için bir kurban kesilmesi sünnet-i kifâyedir. Aile reisi kesince diğerlerinin kesmesi gerekmez. **Hanefi**'de ise, ailede, kurban nisabına malik olan herkesin kesmesi vacibdir.

Kurban; Kurban bayramı günlerinde, Allahü tealanın rızasını kazanmak niyetiyle kesilen hayvandır. Kurban kesmek, **sünnet-i müekked**edir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

"Adem oğlu, Nahr günü, kan akıtmaktan, Allahü tealaya daha sevimli bir amel işlememiştir. Şüphesiz ki **kurban** edilen hayvan kıyamet günü; boynuzları, kılları ve ayakları ile gelir. Onun kanı daha yere düşmeden, Allah onu kabul eder. Binaenaleyh onun için gönlünüzü hoş tutun."

"Ben, kurban kesmekle emrolundum. Sizin için de sünnettir."

"Kurbanlarınızı tazim edin! Çünkü onlar, Sırat üzerinde bineklerinizdir."

Maliki'yi taklit eden

Sual: Namazda Maliki'yi taklit eden bir zengin, 10 gün kaldığı yerde kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Kurbanda taklit edilmiyor. 10 gün kalan **Hanefi**'de **seferi** olur, kurban kesmesi gerekmez.

Sual: Bir zengin, bayramın ilk günü kurban kesmeden sefere çıksa günaha girer mi?

CEVAP

Hayır.

Nafile de olsa kurban kesmeli

Sual: Bir zengin, kurban kesmek niyetiyle bir koyun satın aldıktan sonra, sefere çıksa ve bayramın üçüncü günü de seferde olsa, **vekâlet** verip o koyunu kestirmesi gerekir mi?

CEVAP

Kestirmesi gerekmez, yani seferde olduğu için kurban kesmesi vacib olmaz ama alınmış bir kurbanı kesmek, nafile de olsa çok sevabdır, Sırattan geçirir. Bu bakımdan **zengin olanın, sevabdan mahrum kalmamak için seferde de olsa kurban kesmesi iyi olur.** Kendi kesemezse, kesen birine **vekâlet** verip kestirebilir.

Hacıya kurban vacib mi?

Sual: Hacca giden kimsenin, fakir de olsa, kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Hayır, kurban nisabına malik olmayanın kurban kesmesi vacib olmaz. **Hacda seferi olan da kurban kesmez.**

Hac ve şükür kurbanı

Sual: Hacca giden kimse, vacib kurbanını Türkiye'de kestirebilir mi?

CEVAP

Mekke'de 15 günden fazla kalmışsa, mukim olduğundan, kendine vacib olan bayram kurbanını kestirmek üzere telefonla Türkiye'deki bir yakınına vekâlet verip kestirebilir. Ancak Mekke'de genelde 15 günden aşağı kalınıyor, seferi olunuyor. Seferi olanın, bayram kurbanını kesmesi gerekmiyor. **Kesilmesi gereken şükür kurbanını ise, Harem'de kesmesi gerekir, vekâletle Türkiye'de veya başka yerde kestiremez.**

SEFERİLİK ve KURBAN

Sual: Kurban Bayramı'nda sefere çıkacak olan nasıl hareket eder?

CEVAP

Maddeler hâlinde bildirelim:

1- Bir zengin, bayramın birinci, ikinci veya üçüncü günü kurban kesip sefere çıksa vacibi yerine getirmiş olur. Üçüncü günü seferden dönse de, artık tekrar kurban kesmesi gerekmez.

2- Kurban bayramının üçüncü günü fakir olacağını veya sefere çıkacağını bilen kimseye, **birinci günü kurban kesmek vacib olmaz.**

3- Kurban kesmeden sefere çıkan zengin, seferdeyken kurban kesmiş olsa bile, bu kestiği **nâfile** olduğundan bayramın üçüncü günü memleketine gelip mukim olursa, tekrar ona kurban kesmek vacib olur.

4- Bir zengin, kurban kesmek niyetiyle bir koyun satın aldıktan sonra, sefere çıksa ve bayramın üçüncü günü de seferde olsa, **vekâlet** verip o koyunu kestirmesi gerekmez, yani seferi olduğu için kurban kesmesi vacib olmaz. Ama yine kestirmesi iyi olur, çok sevab olur. Sırat'tan geçirir. Bu bakımdan zengin olanın, sevabdan mahrum kalmaması için **seferde de kurban kesmesi iyi olur.**

5- Sefere çıkarken kurbanını kesmek için birini vekil eden zengin, gittiği yerde mukim olsa, **vekilin kestiği hayvan, vacib kurban olur**; çünkü bu zengin mukimdir ve vekâletle istediği şehirde kestirebilir. Kendisi bulunduğu yerde de kestirebilir.

6- Seferi olan vekil, vekâleten mukim kimsenin kurbanını kesebilir, **vekilin** seferi olmasının önemi yoktur.

7- Hacca giden kimse, Mekke'de 15 günden fazla kalmışsa, mukim olduğundan, kendine vacib olan bayram kurbanını, telefonla Türkiye'deki bir tanıdığına vekâlet verip kestirebilir. Ancak Mekke'de genelde 15 günden aşağı kalınıyor, seferi olunuyor. Seferi olanın, bayram kurbanını kesmesi gerekmiyor. **Kesilmesi gereken şükür kurbanını ise, Harem'de kesmesi gerekir.** Vekâletle Türkiye'de veya başka yerde kestiremez.

8- Seferde olan zengin, Kurban bayramının üçüncü günü vatan-ı aslisinin içinden transit geçse, **şehir küçükse**, içinden geçiyorsa kurban kesmesi vacib olur. **Büyük şehirse**, evleriyle çevre yolu arasında mezarlık, fabrika, kışla, ırmak, deniz, harman yeri, futbol sahası gibi yerler varsa, o zaman vatan-ı aslisine girmemiş olur, vacib olmaz.

Seferde kurban kesmek

Sual: Evli olup ailesiyle beraber gurbette bulunduğu şehirde, uzun yıllar bulunsa; fakat ömür boyu yerleşmeyi düşünmese, buradan doğup evlendiği yere bayramlarda **15 günden az süreyle gidip** orada kurban kesse, kesilen kurbanlar vacib kurban olur mu?

CEVAP

Bir günlüğüne de gitse, orada mukim olur, kestiği kurban vacib olur.

Seferde mukim olunca

Sual: Zengin, sefere çıkarken kurbanını kesmek için birini vekil etse, gittiği yerde mukim olsa, vekilin, kestiği hayvan vacib kurban olur mu?

CEVAP

Evet, vacib olur; çünkü zengin mukim olmuştur. Misafir olana bile kestirebilir.

Seferde kurban kesmek

Sual: İstanbul'a temelli yerleştik. Bayramda, memleketim olan Ankara'ya gidip, orada kurban kesmemde mahzur var mıdır?

CEVAP

Hiç mahzuru yoktur. İstanbul'a temelli yerleşmekle, memleket olan Ankara, vatan-ı asli olmaktan çıkar. 15 günden az kalmak üzere, memlekete yani Ankara'ya gidince orada seferi olunur. **Seferde, kurban kesmek gerekmez.** Kesilirse sevab olur.

Seferi olan vekil

Sual: Seferi olan vekil, vekâleten kurban kesebilir mi?

CEVAP

Kesebilir, vekilin seferi olmasının önemi yoktur.

Sual: Hac için Mekke'ye gidenlere, bayram kurbanı kesmeleri vacip midir?

Cevap: Hac için Mekke'ye gidenler, eğer **Mekke'de onbeş günden az kalmaya niyet etmişlerse seferi olurlar** ve kurban kesmeleri vacip olmaz. Mekke'de onbeş günden fazla kalmaya niyet edenler ise, mukim olur ve bayram kurbanı kesmeleri de vacip olur.

Vatan-ı asliden geçmek

Sual: Seferde olan zengin, Kurban bayramının üçüncü günü vatan-ı aslisinin içinden transit geçse kurban kesmesi vacib olur mu?

CEVAP

Şehir küçükse, içinden geçiyorsa **vacib** olur. **Büyük şehirse,** evleriyle çevre yolu arasında mezarlık, fabrika, kışla, ırmak, deniz, harman yeri, futbol sahası gibi yerler varsa, o zaman vatan-ı aslisine girmemiş olur, **vacib olmaz.**

Seferilik ve kurbanın vacib olması

Sual: Seferde, mesela öğle namazını kılan, öğle çıkmadan mukim olsa, öğleyi tekrar kılması gerekmediği hâlde, seferde nâfile olarak kurban kesen zengin kimsenin, üçüncü günü mukim olunca, yeniden kurban kesmesi niye gerekiyor?

CEVAP

Seferde namaz kılmak farzdır. Seferde farzı yapınca elbette yeniden kılmaz. **Kurbanı seferde kesmek ise nâfiledir,** bayramın üçüncü günü mukim olunca, zengine kurban kesmek vacib olur. Kurbanı vacib olarak kesmediği için yeniden kesmek vacib oluyor.

Fıkıh kitaplarında deniyor ki: Büluğa ermemiş bir çocuk, vakit girince o namazı kılsa, vaktin sonuna doğru büluğa erse, o namazı tekrar kılması farz olur, çünkü öncekini nâfile olarak kılmıştır. Bunun gibi, vaktin sonunda ayılan baygına, hayzı veya nifası vaktin sonunda biten kadına, o namazı kılmak farz olur. (Dürr-ül-muhtar)

Bir çocuk, yatsı namazını kılar da, sonra ihtilam olur yani büluğa ererse, sabah namazına kadar yatsıyı tekrar kılması farz olur. **İmam-ı Muhammed,** bunu **İmam-ı a'zam Ebu Hanife'**ye sormuş, o da, **(Evet, yatsıyı tekrar kılması farz olur)** buyurmuştur. (Redd-ül-muhtar)

Kurban Bayramı'nın üçüncü günü sefere çıkacağını bilen kimseye, birinci günü kurban kesmek vacib olmaz. Ama kesilirse, yine vacib yerine gelmiş olur Kesmeden sefere çıkarsa, seferi olduğu için kurban kesmesi vacib değildir. **Seferde keserse nâfile olur, vacib olmaz.** Seferden dönüp mukim olunca üçüncü günü kurban kesmesi vacib olur. Çünkü yukarıda, **Dürr-ül-muhtar**'da bildirildiği gibi, namaz, vaktin sonunda farz olduğu gibi, kurban da, **bayramın üçüncü günü vacib olur.** Daha önce nâfile olarak kesilen kurban, vacib yerine geçmez. Namaz seferde de farzdır. Seferde namaz kılmak nâfile olsaydı, bu kıyas o zaman uygun olurdu. Şimdiki kıyas tamamen bâtıldır. Bu hususu merhum Hocamıza da sormuştuk:

Sual: İlmihal'de, bayramın birinci günü mukim veya seferî olmaya bakılmayacağı bildiriliyor. Buna göre, bayramın birinci günü seferde kurban kesip, bayramın üçüncü günü memleketine gelerek mukim olan zengin, tekrar kurban kesmesi vacib midir?

CEVAP: Evet.

Sual: Sadece maaşı olan ve bununla da zar zor geçinen fakat kurban nisabına malik olan bir kimse, kurban kesecek midir?

Cevap: Aldığı kira veya maaşla güç geçinen bir kimse, **nisaba malik ise,** para biriktirip, fitra vermeli ve kurban kesmelidir. Etin hepsini kavurma yapıp, birkaç ay et parasından biriktirerek gelecek yılın fitra ve kurban parası olarak saklamalıdır. Böylece, fitra ve kurban sevabından mahrum kalmamalıdır. Kurban kesen, kendini Cehennemden azat etmiş olur. Bir hadis-i şerifte;

(Hasislerin, cimrilerin en kötüsü, kesmesi vacip olduğu hâlde kurban kesmeyendir) buyuruldu.

Sual: Kurban Bayramının üçüncü günü sefere çıkacağını veya fakir olacağını bilen bir kimseye, bayramın birinci günü kurban kesmek vacip olur mu?

Cevap: Kurban Bayramının üçüncü günü fakir olacağını veya sefere çıkacağını bilen kimseye, birinci günü kurban kesmek vacip olmaz. Bunun aksine bayramın üçüncü günü zengin olacağını bilen, kurban kesmesi, Zilhiccenin onuncu günü, yani bayramın birinci günü fecir vaktinde vacip olur. Bayramın birinci günü zengin veya fakir ve mukim veya misafir olmaya bakılmaz.

Kurbanı kesip sefere çıkmak

Sual: Bayramın birinci veya ikinci günü kurbanını kesip sefere çıkan, vacib sevabı alır mı? Üçüncü günü seferden dönenin, tekrar kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Bayramın birinci veya ikinci günü kurbanını kesip sefere çıkarsa, vacib sevabı alır. Üçüncü günü seferden dönene, artık tekrar kurban kesmek gerekmez.

Vatan-ı aslide seferi olunmaz

Sual: Vatan-ı aslim Van; ama bir yılı aşkın bir zamandır yurt dışındayım. Birkaç yıl daha kalırım. Kurban bayramı için gideceğim Van'da 10 gün kalırsam seferi miyim, kurban kesmem vacib mi?

CEVAP

Vatan-ı aslide bir saat bile kalan seferi olmaz. Kurban kesmek vacib olur.

Sual: İstanbul'da oturuyorum. Her yıl bayramda memleketim olan Kayseri'ye gidip kurban kesiyorum. Bir mahzuru oluyor mu?

CEVAP

Kayseri **vatan-ı asliniz** ise, bir günlük için de gidilse mukim olursunuz ve kurban kesmeniz vacib olur. Eğer İstanbul'a temelli yerleşmişseniz, Kayseri vatan-ı asli olmaktan çıkar. Gittiğinizde seferi oluyorsanız kurban kesmek gerekmez. Şayet keserseniz çok sevap alırsınız.

Mukimken kurban kesmek

Sual: Bayramın üçüncü günü seferden memleketine gelen zengin, kurban keser mi?

CEVAP

Kurban kesmeden sefere çıkan zengin, seferdeyken kurban kesmiş olsa bile, üçüncü günü mukim olunca, tekrar kesmesi vacibdir.

Fakirin kurbanı ölse

Sual: Fakirin aldığı kurban, Arefe günü ölse, bunun yerine başka bir kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Fakir olduğu için, gerekmez.

Şuuru yerindeyse

Sual: Dinen zengin olan bir alzheimer hastasının bayramda kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Fıkıh kitaplarında, (Bayramın üçüncü gününü baygın halde geçiren zengine kurban kesmek vacib olmaz) deniyor. Üçüncü günü ayık olmak önemlidir. Birinci günü ayık olsa ve kurban kesse, üçüncü günü baygın geçirse de, **kestiği kurban vacib** olur.

“Bunayan”ın da, üçüncü günü şuuru yerindeyse, (Bugün kurban bayramıdır, bana kurban kesin) diyorsa, kurban kesmek gerekir. Bayramın, kurbanın ne olduğunu anlamıyorsa, kurban kesmesi gerekmez. Kurban kesmek, zengin olan akıllı Müslümana vacibdir.

Geçen yılın kurbanı

Sual: Bir ineğe ortak olan yedi kişinin bir kısmı o yılın kurbanına, bir kısmı da geçen yılın kesmediği kurbanına niyet etse, kestikleri kurban sahih olur mu? Bir kısmının geçen yıla ait kestikleri bilinmezse ne olur, bilinirse ne olur? Adak hayvanı yedi kişilik kurbana dahil edilebilir mi?

CEVAP

İbni Âbidin hazretleri buyuruyor ki:

Biri aynı yılın kurbanını, diğerleri ise, **geçmiş yılların kurbanını** murat etseler, aynı yılın kurbanını irade edenin kurbanı caiz, **diğerlerinininki bâtıldır. Çünkü diğer ortaklarının nafil olur. Bu kurbanın etinin tamamını tasadduk etmeleri gerekir.** Çünkü onun hissesi de hayvanın etine dahildir. **Haniye**'de de böyle bildirilmiştir. (Redd-ül muhtar)

Yukarıdaki durum, geçmiş yılların kurbanı olduğu bilindiğine göre böyledir. Bilinmezse, geçen yılın kurbanına niyet edenler, öğrendikleri zaman tevbe ederler. Geçmiş yıllarda kesmedikleri kurbanlarının bedelini bir veya birkaç fakire altın olarak verirler.

Adak hayvanı yedi kişilik kurbana ortak edilebilir.

Ölü için kurban kesmek

Sual: Ölü için kesilecek kurbanda aranan şartlar nelerdir?

CEVAP

Maddeler halinde bildirelim:

1- Sevabını ölüye göndermek için kesilecek kurban da, her kurban gibi, yalnız Allah rızası için kesilir. Kesilen kurbanın sevabı, ölüye ve ölülere gönderilebilir. Farz olsun, nafile olsun, herhangi bir ibadeti yaparken veya yaptıktan sonra, sevabı, ölü, diri herkese hediye edilebilir. **Namaz, oruç, hac, umre, sadaka, Kur'an-ı kerim okumak, evliyanın kabrini ziyaret, kurban, zikir** gibi ibadetlerin sevabları başkasına **hediye edilebilir**. Hediye edenin kendi sevabından hiç azalma olmadan, bütün müminlere de sevabı erişir. Yani sevab, hediye edilen kimselere, taksim edilmeden, her birine bütünü kadar erişir.

2- Bir kurban kesip, **sevabını ölü diri bütün Müslümanlara göndersek**, hiç eksilmeden herkese birer kurban sevabı gider. Bu Allahü teâlânın bizlere bir lütfudur. Onun için, kazandığımız sevabları ölü diri bütün Müslümanlara başışlamalıyız.

3- Resulullah efendimiz için de kurban kesmek, müstehabdır ve çok sevabdır. Resulullah efendimiz iki kurban keserdi. Biri kendisi için, biri de ümmeti için idi. Kestiği iki kurban için, **(Biri kendim ve evlatlarım için, biri de kurban kesemeyen ümmetim için)** buyururdu. Resulullah efendimiz, Veda haccına giderken yüz kurbanlık deve götürdü. 63'ünü kendi kesti. Sonra bıçağı Hazret-i Ali'ye verdi. Geri kalanı o kesti. Böylece 63 yıl yaşayacağına işaret etmiş oldu. Peygamber efendimiz için kurban keserken, (Allah rızası için kurban kesmeye ve sevabını Resulullah efendimize hediye etmeye) diye niyet edilir.

4- Bir kimse, **biri adak, biri akika, biri vacib olan bayram kurbanı, biri nafile, biri ölü için, biri de Peygamber efendimiz için kurban kesmek istese, bir inek alıp kesebilir.**

5- Kurban kesemeyen Müslüman, ölürken, bıraktığı maldan kendi için kurban kesilmesini vârisine vasiyet ederse, vasiyet edilen kurban, bayram günleri kesilir. Bunun etinden, **kesen kimse, fakir olsa da yiyemez. Etinin hepsini fakirlere vermesi gerekir.**

6- Vasiyet etmemiş ölü için, **vârisi veya başkaları**, her zaman kendi malından hayvan kesip sevabını ölüye hediye edebilir. Sevabı, kesenin olur. **Bunların etinden, kesen de yiyebilir.**

7- Sevabı ölüye gönderilecek olan hayvan, her zaman kesilir.

Kurban demek, bayramın ilk üç gününde zengin için vacib, fakir için ise nafile olarak kesilen **koyun, keçi, sığır veya deve** demektir. Kurban adayın kimse, bayramın ilk üç günü içinde keser. Bundan sonraya kalırsa, mevcut ise, diri olarak sadaka verir. **Adak** kurbanı, bayramın ilk üç gününde kesilmesi lazımdır. Bu günler

gelmeden önce kesilirse, kurban olmaz ve adak yerine getirilmiş olmaz. Adak kurbanı, belli üç günde kesilemedi ise, **altın, gümüş olarak değeri** veya **diri olarak kendisi fakirlere verilir.**

Belli üç günden sonra kesilip de, eti fakirlere dağıtılsa, etin değeri, diri kurban değerinden az olmamalıdır. Az olursa, aradaki fark kadar para da dağıtılır. Kurban denmeden adanırsa, mesela bir koyun keseceğim denirse, gün ve yer belli etse de, kurban bayramı günleri dâhil, istediği zaman ve istediği yerde kesebilir.

Sual: (Ömründe hiç kurban kesmeyen kimse, ölmüş yakınları için kurban kesemez) diyorlar. Böyle bir şey var mıdır?

CEVAP

Öyle bir şey yoktur. Kendine vacib değilse kendi için elbette kesmez, keserse nâfile sevabı alır. Ölmüş yakınları için de keser.

Peygamber efendimiz için kurban kesmek

Sual: Resulullah için kurban keserken nasıl niyet etmeli, nelere dikkat etmelidir?

CEVAP

(Sevabı Peygamber efendimizin mübarek ruhuna olmak üzere, Allah rızası için kurban kesmeye niyet ettim) denir. (Bedâyi) Diğer ölülerimiz için de böyle niyet edilebilir. Mesela, ölmüş baba için hayvan keserken, **(Sevabı babamın ruhuna olmak üzere, Allah rızası için kurban kesmeye niyet ettim)** denebilir.

Resulullah efendimiz için kurban kesmek müstehabdır ve çok sevabdır. Peygamber efendimiz iki kurban keserdi. Biri kendisi için, biri de **ümme**ti içindi. Kestiği iki kurban için, **(Biri kendim ve evlatlarım için, biri de kurban kesemeyen ümmetim için)** buyururdu. Resulullah efendimiz, veda haccına giderken **yüz kurbanlık deve** götürdü. 63'ünü kendi kesti. Sonra bıçağı Hazret-i Ali'ye verdi. Geri kalanı o kesti. Böylece 63 yıl yaşayacağına işaret etmiş oldu. (Cevhere, Rûh-ul-beyân)

Her ibadetin sevabı, **Resulullah efendimizin mübarek ruhuna da gönderilebilir.** İbni Ömer hazretleri, Peygamber efendimiz için **umre** yapmıştır. İbn-i Serrac, Resulullah efendimiz için **onbin hatim okumuş**, mübarek ruhu için kurban kesmişti.

Şu halde, her mümin yaptığı ibadetlerin sevaplarını, **başta Resulullah efendimiz olmak üzere, ana-babasına ve bütün Müslümanlara hediye etmelidir!** Sevabı hepsine de gider. Kendi sevabından da bir şey eksilmez. Bu Allahü teâlânın bizlere bir lütfudur.

Sual: (Peygamberimize nâfile kurban keseceğiz) diye iyi niyetle, herkesten 5–10 lira toplayanlar oluyor. 50–100 kişinin bir koyunu kurban etmesi caiz midir?

CEVAP

Hayır, caiz değildir.

Peygamberimize kurban kesmek ifadesi de uygun değil. Evliyaya, peygambere veya başkalarına kurban kesilmez. Kurban kesip sevabı onlara bağışlanır.

Sevabı Peygamberimize olmak üzere veya başka nafîle niyetiyle de olsa, **bir koyunu ancak bir kişi kesebilir**. Sığırı ise, en fazla yedi kişi kesebilir. Nafîle kurban olarak da, bir koyunu iki ve daha çok kişi, sığırı ise sekiz veya daha çok kişi kesemez.

Kurban, **koyun, keçi, sığır, deve**den birini, kurban bayramının ilk üç gününde, kurban niyetiyle kesmek demektir. Bir sığır veya deve, yedi kişiye kadar ortak olarak da kesilebilir. Hiçbirinin hissesi yedide birden az olamaz. Sekiz kişinin yedi sığırı ve iki kişinin iki koyunu satın alıp ortak olarak kesmeleri caiz olmaz; çünkü her birinin her hayvanda hissesi vardır.

Ayrıca faiz olmaması için, etini tartarak, eşit ağırlıkta paylaşmak gerekir.

Dinde böyle bid'atler çıkarmamalı. Müslüman dinin emrine uyar. Benim niyetim iyidir demek insanı kurtarmaz. Hadis-i şerifte, **(Cehennem iyi niyetlilerle doludur)** buyruluyor. Yani iyi niyetle dine aykırı iş yapan kimse, cehenneme gider demektir. Mesela, gayrimüslim kadınları, Müslüman etmek gibi iyi bir niyetle onlarla zina eden veya düşmana karşı kuvvetlenmek gibi iyi bir niyetle şarap içen kimse, haram işlemiş olur, iyi niyeti onu asla kurtarmaz. **(Ameller niyete göre iyi veya kötü olur)** hadis-i şerifi, mubahlar içindir, haramlar için değildir. Çok kimse, bu hadis-i şerifi yanlış anlayarak, **(Niyet önemli, benim niyetim iyi)** diyerek işledikleri bid'at ve haramları normal göstermeye çalışıyorlar. İyi niyetle haram, helal hale gelmez.

Sual: Sevabı Peygamber efendimize olmak üzere kurban kesilebilir mi?

Cevap: Resûlullah efendimiz iki kurban keserdi. **Biri kendisi için, biri de ümmeti için idi**. Resûlullah efendimiz için de kurban kesmek müstehaptır ve çok sevaptır.

Bayramdan sonra

Sual: Şu anda nisab miktarı malı olmayan ancak Kurban bayramından hemen sonra eline nisab miktarından çok fazla para geçecek kimsenin kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez. Vacib olması için, bayramın üçüncü günü eline geçmesi gerekir.

Sual: Nisabı aşan alacağım var ama alamıyorum. İhtiyacımdan fazla malım var ama param yok. Kurban kesmem vacib mi?

CEVAP

Alacaklar zekâta olduğu gibi nisaba dahil edilir, fakat elinde parası olmayan, ihtiyacımdan fazla malı olsa da fitra vermeyen, kurban kesmeyen imam-ı Muhammede

göre gūnahtan kurtulur. Ődūn alıp veya bir malı satıp keserse Őeyhayn'a gōre vacib sevabı alır.

Arsa ve kurban

Sual: Nisabın ũstūnde çok kıymetli bir arsam var. Kurban kesmem vacib midir?

CEVAP

İmam-ı Muhammed'e gōre kurban kesmek vacib olmaz. **Őeyhayn'a** gōre vacib olur. Vacib sevabı kazanmak için **Őeyhayn'a** gōre kesmelidir.

Ev, araba nisaba katılmaz

Sual: Oturduğu bir evi, bir binek otomobili, borsada hisse senetleri ve borçları da olan kişinin kurban kesmesi vacib olur mu?

CEVAP

Bir ev ve araba, kurban nisabına dāhil edilmez. Borçlar mevcut paradan ve hisse senetlerinden çıkarılır, geriye nisab kadar para kalırsa kurban kesmek gerekir.

Sual: Borsada hisse senetlerim var. Kooperatife Ődemem gereken borcum var. 30 ay Ődemem gereken araba taksiti var. Kirada oturuyorum. Bu durumda kurban kesmem gerekir mi?

CEVAP

Bũtũn borlarınızı, mevcut paranızdan ve hisse senetlerinin rayiç değerinden çıkarırsınız, geriye nisap miktarı paranız kalırsa, kurban kesmeniz gerekir.

Sual: Çeyiz eŐyalarım var. Beyaz eşya, mobilya, sũs eşyaları, halı, mutfak malzemeleri, bunlar kullanılmadığı için tamamı mı nisaba dahil olur, yoksa sadece beyaz eşyalar mı?

CEVAP

Kullanılmayan her eşya dahil edilir.

Faturalar ve nisab

Sual: Kurban bayramına tekabũl eden ama bayram tatil olduğu için bayramdan sonra Ődenmesi gereken **elektrik, telefon, su** vb... paraların tutarı cebimizde iken bunları da kurban nisabına dahil edecek miyiz?

CEVAP

O paraları hesaba katmazsınız. ũnkũ o paraları bayramdan sonra vereceksiniz. Yani o para sizde emanet gibi durmaktadır. O paralardan fazla nisap miktarı kadar parası olanın kurban kesmesi vacib olur.

Önce borcunu öder

Sual: Nisab miktarı borcu olanın, elinde, nisab miktarı parası olsa, kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Borcu olan önce borcunu öder, kalanı **nisab miktarını** bulmuyorsa kurban kesmez.

Para vermeden kurban kestirmek

Sual: İki bin lira alacağı olup, elinde parası olmayan kimse, alacağı olan şahsa, (Bir hayvan 500 lira, benim için bir tane kurban kes, 500 lirayı da hesabımdan düş!) dese caiz olur mu?

CEVAP

Evet, caiz olur. Hatta hiç alacağı olmasa, nisaba malikse, birine, (benim için bir kurban kes!) dese, o şahıs da kesse, kestiren vacib sevabına kavuşur.

Zekât verirken de böyledir. Birini vekil etseniz, benim için şu kadar zekât ver deseniz o da verse, zekâtınız verilmiş olur. Para vermekle ilgisi yok. Yani vekil kendi parasından verebilir. Vekil kendi parasıyla kurban kesebilir. Daha sonra sizden para isteyebilir veya hediye de edebilir.

Borcu olan zengin

Sual: 96 gr. altını olanın, borcu da varsa, vacib olan kurbanı kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Borcu olan, borcunu çıkardıktan sonra nisabı bulmazsa, kurban kesmesi gerekmez.

Sual: Babamın **gecekondu tipi iki katlı evi var başka ihtiyaç fazlası malı, parası yok**. Altta kiracı var. İhtiyaç fazlası evdir diye babam kurban kesiyor. İhtiyaç fazlası ev denilince böyle altlı üstlü evler iki ev hükmünde mi tek ev hükmünde mi?

CEVAP

Alt kattaki **müstakil ise** ayrı ev demektir. Bir evin odaları hükmünde ise bazı evler öyledir onlar bir ev kabul edilir. Bir merdivenle yukarı çıkılan evler gibi.

Sual: Altını olan bir kişinin zekâtını verdiği takdirde kurban kesmesi de gerekir mi?

CEVAP

Zekât ayrı, kurban ayrı. Altın hem kurban nisabına dahil edilir hem de zekât nisabına. Yani nisabı buluyorsa, hem zekât vereceksiniz, hem de kurban keseceksiniz.

Sual: Bana ait, beyaz eşya gibi çeyizlerim var. Kurban kesecek miyim, bunların zekâtını verecek miyim?

CEVAP

Fırın, çamaşır makinesi, buzdolabı, bulaşık makinesi gibi çeyizlerinizi kullanıyorsanız, kurban nisabına katılmaz. Kullanmıyorsanız, nisabı da buluyorsa, her yıl kurban kesmeniz gerekir. Çeyiz için zekât olmaz.

Altın para demektir

Sual: Kurban nisabına malik olanın, elinde parası yoksa ödünç alarak kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

İhtiyaçtan fazla eşyaları, tahsil edemediği alacakları veya bunlar gibi başka bir sebeple nisaba malik olan kimsenin, kurban kesecek parası yoksa ödünç alarak kesmesi gerekmez. Keserse, yine vacib sevabı alır. Fakat altını varsa, parası da vardır demektir. Kâğıt parası olmaması mazeret olmaz. Altınlarından bozdurarak kesmesi gerekir. Dövizi olanın da bozdurup kesmesi gerekir.

Gümüş nisabı ve kurban

Sual: Gümüş nisabına göre zengin olan kimsenin, kestiği kurban vacib olur mu?

CEVAP

Zengin olduğunu biliyorsa vacib sevabı alır.

Arı, bal ve kurban

Sual: Arı kovanları ve balı olan kimsenin Kurban kesmesi vacib midir?

CEVAP

Eğer, elindeki para ve balla birlikte, kovanların kıymeti, nisabı buluyorsa kurban kesmek vacib olur.

Devre mülk ve kurban

Sual: Bir evinden başka, bir de devre mülkü veya bir arsası olan yahut başka bir eve de ortak olan kimsenin, bunları kurban nisabına dâhil edip, kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

İmam-ı Muhammed'e göre dâhil etmez, yani kurban kesmesi gerekmez, fetva da böyledir. **İmam-ı a'zam** ve **İmam-ı Ebu Yusuf**'a göre ise dâhil ederek kurban keserse vacib sevabı alır. Bu büyük sevaba kavuşmak isteyen, ikinci kavli tercih etmelidir.

Tarlası, bahçesi olanın kurban kesmesi

Sual: Elinde dinin bildirdiği zenginlik ölçüsüne göre parası olmayan kimsenin, **bahçesi, tarlası varsa**, kurban kesmesi gerekir mi?

Cevap: Konu ile alakalı olarak **İbni Âbidîn**de buyuruluyor ki:

“Tarlasından aldığı mahsul veya tarlanın, evin, dükkânın, atölyenin, kamyonun bir senelik kirası, ne kadar çok olursa olsun, **bir yıllık ev ihtiyacını veya aylık geliri ve aldığı maaş, ücret, aylık ihtiyacını, kul borcunu karşılamayan kimse, imam-ı Muhammede göre fakirdir. Fetva da böyledir. İmam-ı a'zamla imam-ı Ebu Yusuf**a göre **zengin** sayılır. Çünkü mülkü olan tarlanın ve bu demirbaş malların değeri, ihtiyacını karşılar ve nisap kadar da artar. Bunun kirayı her alıfta, bir miktar ayırıp, biriktirerek fitra vermesi, kurban kesmesi ve büyük sevaba kavuşması lazımdır. Fitra vermez ve kurban kesmezse, **imam-ı Muhammede** göre, günahattan kurtulur.”

Görülüyor ki, her iki ictihad da yerindedir ve Müslümanlara rahmettir. Bu hâlde olan kimse, fitra vermezse veya kurban kesmezse, imam-ı Muhammedin ictihadı, bunu azaptan kurtarır.

Tarlasından hiç mahsul almayan, kiraya da veremeyen kimse ve ihtiyacından fazla malı olup da, parası bulunmayan erkek veya kadın, **imam-ı Muhammedin** ictihadına uyarak, fitra vermez ve kurban kesmez. Verir ve keserse, ikinci ictihada göre, fitra ve kurban sevabına kavuşur. Üzerine vacip olmayan ibadeti yapan, yalnız nafîle ibadet sevabı kazanır. Vacip sevabı kazanmaz. Etini fakirlere verirse, sadaka sevabı da kazanır. Vacip olan fitra ve kurban sevabı ise, nafîle ve sünnet sevabından kat kat daha fazladır. Her ibadet de böyledir.

Evde kimler kurban kesecek

Sual: Hali vakti yerinde olan bir aile, kaç kurban kesmesi lazım?

CEVAP

Herkesin zekât ve kurban hesabı ayrıdır. Evde kaç zengin varsa, o kadar keserler.

Zengin olan kurban keser

Sual: Geliri iyi olan bayanın kurban kesmesi gerekir mi? Yoksa eşi keserse ona gerekmez mi?

CEVAP

Nisaba malik olanın kesmesi gerekir. Karı koca zengin ise, ikisinin de kesmesi gerekir. İkisi de fakirse, ikisinin de kesmesi gerekmez. Yani zengin olan keser, fakir olanın kesmesi gerekmez. Keserse mahzuru olmaz, sevab olur.

Çalışan bayan ve erkek

Sual: Çalışan bayan ve erkeğin kurban kestirmesi mecbur mu?

CEVAP

Kurban nisabına malik olanın kurban kesmesi gerekir, çalışmakla alakası yoktur. Fakir bir kapıcının hanımının 100 gram bileziği varsa, borcu da yoksa bu kadının kurban kesmesi vacib olur. Aksine, arabası evi olan adamın parası nisabı bulmuyorsa kesmez.

Sual: Ailesi zengin olan bir öğrencinin de kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Hayır, zengin olan herkes kendi keser. Ana babanın zenginliği ile olmaz.

Dinen zengin olan keser

Sual: Bir evde kadın kocası oğlu ve kızı var. 4 tane kurban kestirmek istiyorlar. Bu dört kişinin adına, evin erkeği nasıl vekâlet vermesi lazım?

CEVAP

Hepsi zenginse hepsinin kurban kesmesi gerekir. Hepsi fakirse hiç birinin kesmesi gerekmez. Kimi fakir, kimi zenginse zengin olanlar keser. Fakirler de kesse zararı olmaz. Hepsi birine vekâlet verebilir. O da başkasına vekâlet verebilir.

Nafile kurban

Sual: Babam yıllardır kendisine vacib olmadığı halde, çocuklarım çalışıyor diyerek kendine kurban kesmiş. Annenize hiç kesmedim, bu sefer ona keselim diyor. Anneme de vacib değil. Uygun mu?

CEVAP

Babanıza vacib değilse, anneniz için nafile olarak kesebilir. Mahzuru olmaz, iyi olur

Sual: Aylığı az olan karı kocanın kurban kesmesi gerekir mi?

CEVAP

Aylığın az veya çok olmasının hiç önemi yoktur. Kişi nisabın üstünde maaş alsa; fakat harcıyıp elinde para kalmazsa, zekât da vermez, kurban da kesmez. Nisabın altında maaş alan birinin elinde 96 gram altın değerinde para veya bileziği varsa, borcu da yoksa, zengin olduğu için **hem zekât verir, hem de kurban keser.**

İkinci bir husus, kadın erkek dinen birbirinden ayrıdır, herkesin kazancı kendinedir. Diyelim ki hanımın yüz gram altını varsa, borcu yoksa dinen zengindir, zekât verir ve kurban keser.

Bayram günü borçlar mevcut paradan çıkarılır, geriye elinde nisap kadar para kalan zengin demektir, kurban keser.

Çocuk için kurban kesmek

Sual: Almanya'da 154 Euro kindergeld (çocuk parası) veriliyor. Burada bazı derneklerin dağıttıkları broşürlerde, çocuklar için kurban kesmek vacib deniyor. Çocuk için kurban parası topluyorlar. Çocuğun kurban kesmesinin vacib olduğu Dürer'de yazıyor diyorlar. Dedikleri doğru mu?

CEVAP

Hayır, yanlıştır. **Büluğa ermemiş çocuk için**, zengin de olsa kurban kesmek gerekmez. **Şeyhain**'a göre, babasının, zengin çocuğu için de, çocuğun malından kesmesi gerekirse de, fetva **İmam-ı Muhammed**'in kavlidir. Fetva verilen bu kavle göre, babanın, zengin çocuğu için, **kendi malından da, çocuğun malından da kurban kesmesi gerekmez.** (Dürer)

AKİKA KURBANI

Sual: Akika kurbanı nedir?

CEVAP

Akika, çocuk nimetine karşılık, Allahü teâlâyâ şükretmek için hayvan kesmektir. Akika hayvanı, kurbanlık hayvan gibi olmalıdır.

Sonra da kesilebilir. Her zaman kesilebilir. Kurban bayramında da kesilebilir. Resulullah efendimizin nübüvvetten sonra, kendisi için akika kestiği (Şir'a)da yazılıdır.

Akika kurbanı akikanın adı olduğu için **akika kurbanı denilince kurbanda kesilmesi lazım değildir.** Onu da kurban olarak söylenirse o zaman kurbanda kesmek gerekir. **Akika kurbanını kurban edeceğim derse kurbanda keser.**

Akika, çocukları belalardan, hastalıklardan korur. Kıyamette, anaya, babaya, ayrı bir şefaata ederler. Erkek çocuk için **iki**, kız çocuk için **bir akika** hayvanı kesilir. Kesilen akikadan kendisi ve zengin fakir herkes yiyebilir, pişmiş veya çiğ olarak zengin fakir herkese verebilir.

Akikayı kesmeyip bedelini fakire tasadduk etmek, akika yerine geçmez. Akika bedeli kadar din kitabı tasadduk etmek, akika yerine geçmez.

Şefaata etsin diye ölmüş çocuk için, torun için, hatta yaşlı kimse, kendisi için de kesebilir. Peygamber efendimiz de, kendisi için **akika** kesmiştir. Bunun için hangi mezhepten olursa olsun, herkesin akika kesmesi çok iyi olur.

Adak, akika veya **ölüler için** kesilecek kurban da, **ilim neşri ile meşgul bir vakfa** kestirilebilir. Böylece ilim neşrine katkımız olduğu için farz sevabı alırız. İlim tahsili yapılan yerlere, **zekat, fitra, adak, akika** veya **sadaka** şeklinde yapılan yardım, insanı kazalardan, belalardan korur. Dünyada, sıhhat ve afiyet içinde bir ömür sürmeye sebep olur. Ayrıca **farz olan ilim yayma sevabına kavuşulur.**

Sual: Ölmüş olan çocuk için de akika kesilir mi?

CEVAP

Kesilirse iyi olur, şefaata etmesine sebep olur.

Sual: Akikayı kesmeyip, bedelini fakire tasadduk etmek, akika yerine geçer mi?

CEVAP

Hayır geçmez. Ancak **farz olan ilimleri neşreden kurumlara** vermek caiz olur. Çünkü akika müstehabdır, **ilim neşri ise farzdır**. Farz, müstehaba tercih edilir.

Sual: Çocuk nimetine karşılık, Allahü teâlâyâ şükretmek için, kesilen akika hayvanı, çocuk balığ olduktan sonra da kesilebilir mi?

CEVAP

Evet, kesilebilir. Hatta şefaata etsin diye ölmüş çocuk için yahut yaşlı kimse, kendisi için de kesebilir. **Peygamber efendimiz de, kendisi için akika kesmiştir**. Bunun için herkesin akika kesmesi çok iyi olur.

Sual: Çocukları belalardan, kazalardan korumak maksadıyla, erkek çocuk için, iki akika hayvanı kesmek gerekiyor. Durumu müsait olmayan kimse, bir tane de kesse mahzuru olur mu?

CEVAP

Fakir olan, bir tane de kesebilir. Yahut ikincisini daha sonra da kesebilir. Yani ikisini aynı anda kesmesi şart değildir.

Sual: Akika kesmek isteyen kimse, **(Allah rızası için akika kurbanı keseceğim)** dese, kurban kelimesini kullandığı için kurban bayramında mı kesmesi lazımdır?

CEVAP

Akika kurbanı, **akikanın** adı olduğu için, akika kurbanı denilince kurban bayramında kesilmesi gerekmez. Eğer **(Allah rızası için akika hayvanını kurban edeceğim)** denirse, o zaman **kurban bayramında kesmek gerekir**.

Akika kesmek sünnettir

Bebeği olan kimsenin, akika kesmesi **sünnet-i müekkededir**. Akikayı, doğumun yedinci günü kesmek sünnettir. Çocuğun doğduğu gün, bu yedi güne dahildir. Çocuk ergenlik çağına varıncaya kadar akikası, onun nafakasını vermekle mükellef olan kimse tarafından kesilir. Bu süre içinde kesilmediği takdirde, ergenlik çağından sonra, kendisi kesebilir. **Erkek çocuk için iki, kız için bir hayvan kesilir**. Güneş doğarken kesmek müstehabdır.

Sual: Akika nedir, niçin kesilir, belli bir zamanı var mıdır, kurban bayramında da kesilebilir mi ve etini kimler yiyebilir?

Cevap: Akika, **çocuk nimetine karşılık, Allahü teâlâyâ şükretmek niyeti ile hayvan kesmektir.** Çocuğa nafaka vermesi vacib olan kimsenin, yedinci günü isim koyması ve başını kazıyıp, saçının ağırlığı kadar, erkek için altın veya gümüş, kız için gümüş sadaka vermesi ve kendi malından, erkek için iki, kız için ise bir akika hayvanı kesmesi, **Hanefi mezhebinde müstehabtır.** Akika hayvanı, kurbanlık hayvan gibi olmalıdır. Daha sonra ve her zaman da kesilebilir. Akika, Kurban Bayramında da kesilebilir. **Resûlullah efendimizin nübüvvetten sonra, kendisi için akika kestiği Şir'ada yazılıdır.**

Ölü olarak doğan çocuğa isim konmaz ve akikası kesilmez. Akika olarak kesilen hayvanın etlerinden, kesen yiyebilir ve pişmiş veya çiğ olarak zengin, fakir herkese verilebilir. Akika kesmek, **Şafii** ve **Maliki** mezheplerinde **sünnet-i müekkede**dir. **Şafii** ve **Hanbeli** mezheplerinde, kemikleri atılmaz, kırılmaz. Oynak yerlerinden ayrılıp toplanır. Bir temiz, beyaz bez içinde gömülür. **Hanefî** ve **Maliki** mezheplerinde kemikleri kırılabilir.

Akika, çocukları belalardan, hastalıklardan korur. Kıyamette, anaya, babaya, ayrı bir şefaet ederler. **Mevâhib-i ledünniyye**de deniyor ki:

"Hicretin sekizinci yılında İbrahim dünyaya gelince, yedinci günü, Resûlullah efendimiz İbrahim'in başını tıraş ettirip, saçının ağırlığı kadar gümüş sadaka verdi ve **akika** olarak iki koç kesti. Saçlarını gömdü."

Akikayı keserken şöyle denir:

"Bismillahi vallahü ekber Allahümme hâze minke ve ileyke Allahümme hâzihi akikatü fûlan."

Meali:

(Allah'ın ismiyle, Allah en büyüktür. Allah'ım! Bu, sendendir ve sanadır [senin rızan için kesiliyor.] Allah'ım! Bu, falancanın akikasıdır.)

Akika kesilince kemikler kırılmadan, eti sıyrılır ve pişirilip dağıtılır. Eti fakirlere göndermek, onları eti yemeğe davet etmekten efdaldır. Sadece sağ ayağı, uyluk'un köküne kadar çiğ olarak ebeye verilir.

Kurban olacak hayvanda aranan şartlar, akika olacak hayvanda da aranır. Ancak **akika** her zaman kesilebilir. **Kurban** ise, sadece kurban bayramında kesilir.

Doğumun yedinci günü akika kesildikten sonra, bebeğin saçının tıraş edilmesi, kesilen saçın ağırlığına altın, bu mümkün değilse gümüş sadaka verilmesi sünnettir. Sonra çocuğa güzel bir isim verilir.

Bebek ilk doğduğu zaman; sağ kulağına **ezan**, sol kulağına da **ikamet** okumak ve ağzına hurma sürmek **sünnettir.** Hurma yoksa, başka bir tatlı sürülür. Doğumdan sonra babayı tebrik etmek de **sünnettir.**

Kurban parası azsa

Sual: Vekâletle kurban kesiyoruz. Mesela kurban başına 400 lira gönderiyorlar. 400 liraya kurban almamız imkânsızdır. 100 lira kendimizden katarak 500 liraya alsak veya bir hayvan için bin lira veren de olsa, biz ona bir tane kurban kessek, dinen bir mahzuru olur mu?

CEVAP

Vekil asıl gibidir. Birine vekâlet verince, ona para versek de, vermesek de; az versek de, çok versek de, **kesilen kurban sahih olur**. Bunun gibi birine hiç para vermeden (Zekâtımı ver!) desek, o da bizim adımıza zekât verse, zekâtımız verilmiş olur. Bu işlerin parayla değil, vekâletle ilgisi vardır. Vekil bu işleri paralı da, parasız da, kendinden para katarak da yapabilir.